
Valtiovarainministeriölle
valtiovarainministerio@vm.fi

Lausuntopyyntö: Tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennys, VM138:00/2020

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan säädettäväksi uusi laki tutkimus- ja kehittämistoimintaan liittyvän tutkimusyhteistyön lisävähennyksestä verovuosina 2021-2024. Esityksessä on katsottu, että yritysten ja tutkimusorganisaatioiden välinen yhteistyö on olennainen osa laadukasta tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Ehdotettu verovähennys on myös osa kokonaisvaltaisempaa tavoitetta Suomen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan elvyttämisestä niin, että vuoteen 2030 mennessä tutkimus- ja kehittämistoiminnan osuus bruttokansantuotteesta olisi neljä prosenttia.

Hallituksen esityksessä asetettuja tavoitteita voidaan pitää perusteltuina. On tarkoituksenmukaista, että myös verotoimenpiteet nähdään osana kokonaisvaltaisempaa innovaatiopolitiikkaa. Kuten esitysluonnoksessa on todettu, vastaavin perustein otettiin käyttöön T&K-toiminnan lisävähennys, jota sovellettiin vuosina 2013-2014. Jälkikäteisissä arvioissa on todettu, ettei kyseisen kannustimen kohdistuminen ja vaikuttavuus täyttänyt odotuksia. Esitysluonnoksessa on katsottu, että nyt esitetty lisävähennys on luonteeltaan erilainen eikä aiemmat arviot kannustimen vaikuttavuudesta ole suoraan sovellettavissa nyt ehdotettuun kannustimeen. Tältä osin esitysluonnoksessa esitetty vaikuttaa perustellulta lukuun ottamatta kannustimen määräaikaisuutta, jota ei yleisesti voida pitää vaikuttavuuden kannalta perusteltuna. Toisaalta, nyt esitetty kannustin perustuu yritysten alihankintaan eikä oman henkilöstön palkkaamiseen, jolloin voidaan ajatella, että yritysten on helpompi sopeuttaa toimintaansa kannustimen määräajan päättyessä. Tutkimusorganisaatioiden näkökulmasta määräaikaisuus kuitenkin voidaan nähdä ongelmallisena, koska niiden toiminnan sopeuttaminen kannustimen määräajan päättyessä on hankalampaa. Koska kyseessä ei ole ensisijassa suhdanneluontoinen toimenpide, perustellumpaa olisi säätää laki pysyväksi.

Lakiluonnoksessa käytetyt määritelmät nojaavat pääosin EU-lainsäädäntöön, mitä voidaan pitää perusteltuna. Hallituksen esityksen perusteluissa tulisi kuitenkin pyrkiä avaamaan joitakin määritelmiä tarkemmin. Esim. tutkimus- ja tiedonvälitysorganisaation määritelmän osalta olisi hyvä avata esimerkinomaisesti sitä, mitkä kotimaiset organisaatiot täyttävät määritelmän edellytykset. Nyt esityksen perusteluista ilmenee, että ainakin korkeakoulut ja tutkimuslaitokset ovat tällaisia organisaatioita. Sen sijaan epäselvemmäksi jää mitä tarkoitetaan käsitteillä ”teknologiansiirtoelimet, innovaatioiden välittäjät, tutkimussuuntautuneet, fyysiset ja virtuaaliset yhteistyöyhteisöt”.

Ystävällisesti

Tomi Viitala